

Fotó: MyNewsland

Közös úton huszonöt éve

25

Ideén fennállásának 25. évfordulóját ünnepli a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete (SZMKE), a szervezet már a kezdetektől a szlovákiai magyar könyvtárosok érdekképviselője is egyben. Az egyesület nemrég újraválasztott elnökével, **Tegdes Egyházi Dórával** beszélgettünk.

Ideén huszonöt éves az egyesület. Milyen mérföldköveket emelne ki ebből a negyed évszázadból?

Nem könnyű ezt megtenni, mozgalmas évek vannak mögöttünk. Az első és meghatározó mérföldkő a megalakulás volt, 1999-ben, hiszen ekkor döntöttek el az alapító tagok, hogy hivatalos formában folytatják közös munkájukat. A következő nagyobb előrelépés 2000-ben volt, amikor már a magyarországi szakmai szervezetekkel közösen folyt a diskurzus a határon túli könyvtárosok továbbképzésének lehetőségeiről. Párhuzamosan ezzel megindul az államhatárokon belüli munka is, konferenciákon való részvétellel és szakmai rendezvények szervezésével Losoncon, Komáromban, Csúzon és Somorján. 2004-ben újabb mérföldkő, amikor Halász Péter, akkori elnökünk javasolja az egyesületi tagok központi nyilvántartását és a tagsági díj bevezetését. Szintén az ő javaslatára történik meg az SZMKE első keleti vándorgyűlése Kassán 2004 októberé-

ben, novemberben pedig Komáromban az első országos találkozó. Együttműködési megállapodások születnek az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel, a Magyar Könyvtárosok Egyesületével, valamint a Könyvtárostánárok Egyesületével is. 2011-ben elindul a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése ösztöndíjprogram, amelyen azóta is minden évben van szlovákiai résztvevő. Szintén ebben az évben indul a Márai-program is, amely évekig biztos magyar nyelvű állománybővítési lehetőséget adott számos szlovákiai könyvtárnak, s ami sajnos ma már nem elérhető. A világtalálkozókon, a Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciáján és az MKE vándorgyűlésein is folyamatos volt részvételünk. Szlovákia számos pontján valósultak meg egynapos szakmai továbbképzések, így például Somorján, Párkányban, Ipolyságban, Érsekújváron, Galántán, Szógyén, Léván, Muzslán, Gútán. 2015-től Bajnok Éva lesz az egyesület elnöke, majd 2017-től Kecskés Ildikó. További jelentős mérföldkő, hogy ugyan-

ebben az évben sikeresen pályáztunk a Bethlen Gábor Alapnál és a Kisebbségi Kulturális Alapnál. Jómagam is ugyanezen évben nyertem el a kutatói ösztöndíjat, aminek révén lehetőségünk volt felmérni Szlovákia többségében magyarul lakta településeinek helyzetét, s ezzel jelentős mértékben változott egyesületünk országos lefedettsége. 2019-ben ünnepeltük megalakulásunk 20. évfordulóját, és a következő években is törekedtünk arra, hogy Szlovákia minden régiójába eljussanak a képzéseink. A 2020-as év mindenkinek új kihívásokat hozott, a Covid-járvány azonban nem csak negatív hatással volt a szakmára, mert az online rendezvényeknek utat nyitott. Bár mindannyian tudjuk, hogy a személyes találkozást nem lehet pótolni, mégis, jelentőségek voltak az online vagy hibrid formában megrendezett továbbképzések is. Fontos megemlíteni, hogy 2021-ben a Bethlen Gábor Alap támogatásával kiadásra került a **Közös úton** című elektronikus kiadványunk, amely az egyesület 22 évét foglalja össze.

A Kisebbségi Kulturális Alap (KKA) támogatásával weblapunk is tovább bővült, valamint szakmai műhelynapokat tartunk iskolai és közösségi könyvtárosoknak. 2022-től SZMKE Kakaó címmel havi egy alkalommal online találkozót tartottunk, kísérleti jelleggel egy évig. 2023-ban szintén a KKA támogatásával egy nagy szakmai csapatmunka eredményeként elkészül az online szakterminológiai szótárunk. Azonban úgy érzem, hogy kapacitásunk sajnos végéhez közeledik. Így, hogy a vezetőség tagjai munkájuk mellett, önkéntesként dolgoznak az egyesület ügyein, ennél többet, úgy érzem, nem várhatunk el, mert fizikai képtelenség lenne. A következő mérföldkő az lehetne, hogy egyesületünknek lenne minimum egy vagy két fizetett alkalmazottja, de erre még nem találtunk megoldást.

2021 óta elnökként vezeti a szervezetet, milyen volt ez az időszak önnek, illetve a szervezetnek?

Nagyon termékeny három évet tudhatunk magunk mögött. 2021 tavaszán a héttagúra bővült elnökség összeállított egy stratégiát, amely mentén terveztük az előttünk álló időszakot. A célunk az volt, hogy az akkor meglévő tevékenységünket megerősítsük, s amiben tudunk, továbbfejldjünk. Idén márciusban volt az értékelő, leköszönő elnökségi gyűlésünk, és konstatáltuk, hogy sikerült a terveinket felülmúlni. Az egyesület megerősödött, a kapcsolatok szorosabbak lettek, és új együttműködések is létrejöttek, a pályázatírást egyik erősségünknek mondanám. Szépen tudtunk az elnyert támogatásokból gazdálkodni és mindig valami újat, többet adni a könyvtárosainknak, a szakmának. A továbbképzéseink iránt egyre nagyobb az érdeklődés, és sikerült Szlovákia középső és keleti régiójában is aktivizálni a szakmai kapcsolatokat. Ez azért fontos, mert tagságunk több mint fele a nyugati régióból kerül ki, s a többi régióban voltak még hiányosságaink. Sikerült külön foglalkoznunk az iskolai, valamint a közösségi könyvtárosok ügyével is, műhelyfoglalkozások és egyedi módszertani segítségnyújtás formájában is. Ezt mindenképpen szeretnénk továbbvinni, erősíteni.

„Sikerült külön foglalkoznunk az iskolai, valamint a közösségi könyvtárosok ügyével is”

2019-ben az ön vezetésével valósult meg a Szlovákia többségében magyarok települései könyvtárainak helyzetét felmérő kutatás. Azóta lassan öt év telt el, az akkori helyzet, a kutatás megállapításai mennyiben változtak az elmúlt években?

Ezt én is szeretném tudni. Bizonyos települések, könyvtárak, iskolák esetében konkrétan tudjuk, hogy előre- vagy hátralepés történt-e, mert itt maradt aktív kapcsolatunk, de sok település felől azóta nem hallottunk. Előkészítettem egy újabb kutatást, hogy össze tudjuk hasonlítani az eredményeket a legfrissebb népszámlálási adatok tekintetében is. A pályázatot beadtuk, most várjuk az eredményt. Reméljük, a kutatás ismét támogatást nyer, s akkor nem lesz akadálya, hogy elkészítsük az összehasonlító elemzést. A 2019-ben megvalósult kutatás további nem várt, de szívmelengető eredménye, hogy tavaly ősszel meghívást kaptam a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületének konferenciájára. Itt lehetőségem volt a kutatást bemutatni és főleg a módszertani tudást átadni. Ők idén fognak elvégezni egy hasonló kutatást, és nagy örömünkre szolgál, hogy ebben gyakorlati segítséget tudunk nyújtani. A dolog itt nem állt meg, mert Rózsa Dávid, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója is biztosított bennünket arról, hogy az OSZK munkatársai is segíthetik majd a munkánkat, hogy egy olyan kutatási módszertant dolgozzunk ki, amely

összehasonlítható lesz mindhárom ország statisztikájával, s esetleg a Kárpát-medence többi magyarok régiójával is.

A szervezet számos szakmai eseményt valósított meg a közelmúltban. Kiemelne ezek közül néhányat?

Minden esemény fontos és jelentős az egyesületünk életében. Amit talán mégis kiemelnék, az a zétényi könyvtár esete. Ennek állományát országos könyvgyűjtéssel tudtuk újraépíteni, ennek ötletadója és levezényelője Kecskés Ildikó volt. A helyszínen is segítettünk szelektálni és rendszerezni az összegyűlt állományt, míg végül egy egynapos szakmai továbbképzésnek is helyszínt adhatott a közösségi könyvtár. Mondhatjuk, hogy ez így egy szép szakmai támogató ív volt. Most valami hasonló történik egy másik közösségi könyvtárban is, Negyeden. Kisebbségi volumenben, de könyveket gyűjtünk, és Reicher Erika személyében szakmai módszertani segítséget is adunk a helyi könyvtárosnak. Nagy örömünk és büszkeségünk, hogy már két éve kétnapos országos szakmai konferenciát tudtunk szervezni, 2022-ben Komáromban, tavaly pedig Kassán. Színvonalas programmal és sok gyakorlattal vártuk a résztvevőket, és több könyvtárba is el tudtuk kalauzolni a könyvtárosokat, hogy inspirációt gyűjthessenek. Reméljük, idén szeptemberben is tudjuk ezt a sorozatot folytatni, Rimaszombomban. Itt ünnepeljük majd egyesületünk megalapításának 25. évfordulóját. Kiemelném még a háromnyelvű szakterminológiai szótárunkat is, amely szintén óriási munka volt, és szakmai szempontból is hiánypótló. Szintén említésre méltó, hogy idén felfrissítettük együttműködésünket a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségével. Ebben az évben már meg is valósult Komáromban egy egész napos workshop iskolai könyvtárosoknak, s még kettőt tervezünk.

A magyarországi szakmai szervezetekkel szoros a kapcsolatuk. Vannak jelenleg folyamatban lévő közös projektek, esetleg tervek a jövőre nézve?

Igen, szerencsére nagyon aktív a kapcsolatunk. A Könyvtárostánárok Egyesületé-

vel közös vállalkásunk ez az iskolai könyvtáraknak szóló egynapos képzés, amit már említettem, s ennek tervezzük a folytatását is. A Magyar Könyvtárosok Egyesületével az idei szegedi Vándorgyűlés szervezésében veszünk részt a határon túli szekció programjával, amelyben egy határon túli kerekasztal-beszélgetést fogunk megvalósítani. Az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel pedig a csongrádi Kárpát-medencei könyvtárosok konferenciája keretében építjük tovább szakmai kapcsolatunkat, amire június elején érkezik delegációnk. Az OSZK Könyvtári Intézetével pedig a képzések és a már szintén említett kutatás terén várjuk a további együttműködést.

„Bizakodóan állok a következő három év elé”

Nemrég lezajlott az egyesület tisztújítása. Milyen tervekkel vágnak neki a következő ciklusnak?

Márciusban zajlott tisztújító közgyűlésünk, majd április elején megtartottuk az alakuló elnökségi ülésünket, a korábbi tisztségek maradtak a régiben. Május második felében, a következő ülésünkön összeállítjuk majd a hároméves stratégiánkat.

Ami engem illet, több feladatot szeretnék delegálni, mert a most kilencfősre duzzadt vezetőség erre nagyobb lehetőséget ad. Bízom benne, hogy így még jobban tudjuk majd a tevékenységünket is erősíteni. A közösségi oldalunkra már kikerültek az idei biztos programok a dátumokkal, helyszínekkel. Örömmel konstatáltam, hogy minden hónapra jut valami. Májusban kétnapos képzési nap Rimaszombatban, ahol papírmárványozással, könyvkötéssel, állományvé-

delemmel ismerkedünk majd. Júniusban Csongrádon veszünk részt a könyvtárostalálkozón, júliusban az MKE Vándorgyűlésén szervezünk egy határon túli kerekasztal-beszélgetést, augusztusban Székelyudvarhelyre készülünk konferenciára, szeptemberben szakmai nap lesz Rimaszombatban, októberben Komáromban lesznek megtartva a papírmárványozós, könyvkötés workshopok, novemberben pedig Budapestre látogatunk a világtalálkozóra. Van még néhány függőben levő pályázatunk, többek között egy magyar-holland-szlovák Erasmus+-os projekt is, ami nagy előrelépést jelenthet nekünk. Azt hiszem, ha minden megvalósul, akkor sikeres évet tudnánk maguk mögött, de biztosan adódnak majd további feladatok is. Bizakodóan állok a következő három év elé.

Szeifer Csaba

